

Treklövern Pilot; Handlingsplaner Kluster 19

Fakultetsnämnden för humanvetenskap har följt respektive ämnes åtgärdsarbete i kluster 19 via Råd för utbildning på grund- och avancerad nivå (GRU). Rapporter om åtgärdsarbetet har behandlats vid GRU:s sammanträden 2017-11-24, 2018-02-08 och 2018-04-12.

Lärosättesgemensamma frågor

Fakultetsnämnden för humanvetenskap beslutade vid sammanträdet 2017-09-06 att nedanstående rekommendationer ska behandlas centralt på lärosätet och vidarebefordras till rektor för hantering.

Religionsvetenskap (kluster 19)

- Analysera kursvärderingar ger valid och reliabel bild att undervisning fokuserar på studenters lärande (om ej kvalitativa utvärderingar)
- Obligatoriska kurser inom högskolepedagogik/ämnet/didaktik (obligatoriska inom ett intervall)

Historia (kluster 19)

- Analysera kursvärderingar ger valid och reliabel bild att undervisning fokuserar på studenters lärande (om ej kvalitativa utvärderingar)
- Analysera om centrala kursvärderingar är ett effektivt redskap för att säkra studenters möjligheter till ansvarstagande (HF)
- Obligatoriska kurser inom högskolepedagogik/ämnet/didaktik (obligatoriska inom ett intervall).

2018-04-27

Handlingsplan efter treklövers utvärdering

inom ämnet Historia

OBS. De kursiverade styckena markerar de åtgärder som bedömagruppen angav som ett ”måste”.

1. Utbildningarna når kraven i högskolelagen och examensordningen, det vill säga att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten

Bedömagruppen ställer inledningsvis en fråga gällande inlärningskvalitet i seminarieprocesser som hålls via lärplattform och IT-distans. Mittuniversitet har ett välutvecklat pedagogiskt stöd till lärare med utbildnings- och fortbildningskurser för att stärka lärarnas IT-pedagogiska kompetens liksom specifikt riktade kurser för att utveckla kompetensen att använda lärplattform och andra digitala resurser i undervisningen. Ämnet historia har lång erfarenhet av att bedriva nätbaserad undervisning. Inom ämnesgruppen sker inom ramen för varje kurs erfarenhetsutbyte vad gäller upplägg, innehåll och genomförande såväl inför en kursstart som under kursutvärderingsfasen. Nya lärare introduceras och arbetar samman med en erfaren lärare för att ge stöd för att lära sig lärplattformens möjligheter. Större grupper indelas i mindre seminariegrupper för att säkerställa att alla studenter får utrymme för ett aktivt deltagande i diskussionerna. Vår bedömning är att seminarieverksamheten på våra IT-distanskurser inte kvalitetsmässigt avviker från den i presensseminarier. Lärplattformens möjligheter att dela skärm öppnar för samma form av spontana utvecklingar, fördjupningar etc. som vid ett vanligt seminarium. Studenternas aktivitet kan följas på ett ibland bättre sätt än vid presensseminarium och en inaktiv student därmed dras in i diskussionen.

Bedömargruppen har funnit att de granskade uppsatserna visar brister i 15% av bedömningarna. Bedömargruppen har gjort 20 granskningar och av dessa är det i 3 fall som målen ej uppfyllts. En relevant fråga som ställs är huruvida orsaker till varför examensarbeten godkänts som ej uppfyller målen, liksom huruvida undervisningen bör ha tydligare preciseringar av lärandemålen framför allt på nivå 61-90 hp.

Historieämnet har som en del i kvalitetsarbetet återkommande seminarier där bland annat bedömningsövningar av uppsatser på olika nivå är en del. Detta för att säkerställa bedömningsnivå och för att upprätthålla en nivå där kraven på måluppfyllelse nås. Sedan tidigare finns också en matris med bedömningskriterier framtagen. Detta har dock, av bedömargruppens kritik att döma, ej varit tillräckligt. Ämnet avser därför att med start vid planeringsmöte 18-19 december:

1. Genomlysa lärandemål för uppsatsarbeten på B-,C- och AV- nivå
2. Revidera och utarbeta bedömningsmatriser särskilt för uppsatsarbeten, men även för andra kurser
3. Införa en kollegial bedömning (främst vid svårbedömda fall)
4. Revidera matris för måluppfyllelse, progression och bedömningskriterier i kurssystemet som helhet från A- AV
5. Revidera studiehandledningar för uppsatskurser på respektive nivå 6.
Revidera ämnets plan för systematiskt kvalitetsarbete

Det särskilda revideringsarbetet som följer av denna utvärdering avses vara genomfört under första halvåret 2018. Därefter arbetar ämnet med kvalitetssäkring enligt den under arbetet revidera planen för systematiskt kvalitetsarbete.

I visst avseende begränsas vad som är möjligt att göra av tillgängliga resurser och hur dessa används. I samband med ämnesdialog med Avdelningsledningen

kommer, i de fall förslag från ovanstående revideringsarbete så kräver, ta upp resurs- och prioriteringsfrågor.

2. Utbildningarna examineras på ett rättssäkert sätt

Historieämnet måste analysera om huvudområdets system för att säkra studenten en rättvis bedömning är tillräckligt effektiva. Håller de betygsättande lärarna varandra om ryggen vid klagomål på betyg? Är studenternas möjligheter till "second opinion" tillräckligt effektiva?

Som bedömagruppen konstaterar är det en svår utmaning att upprätthålla rättssäkerheten i examinationerna samtidigt som studenten måste ges möjlighet att genomföra examinationsuppgifter som kräver längre arbetstid och tid för reflektion i olika former av inlämningsuppgifter. Inom ämnet hanteras rättssäkerhet beträffande risk för plagiat för den typen av uppgifter genom att ständigt förnya uppgifterna. När det gäller rättssäkerhet för studenten vad gäller bedömning av uppgifter upprätthålls anonymitet så långt möjligt. Vid examinerande seminarier uppvägs anonymiteten av att det vid seminarietillfället finns flera närvarande och medverkande, i händelse av att tvist skulle uppstå angående bedömning. Vid skriftlig salstentamen tillämpas genomgående anonymitet i bedömningssituationen. Studenter som begär att en examinerande uppgift skall granskas av annan bedömare/examinator får alltid sin önskan beviljad. Då ämnet har tämligen många anställda, utgör det sällan något problem att utse annan bedömare med god kompetens för att bedöma uppgiften skyndsamt. Begäran inlämnas till Avdelningen för humaniora och hanteras av Avdelningschef och studierektor. Om särskilda skäl föreligger kan extern bedömare anlitas.

På bedömagruppens inrådan kommer ämnet och avdelningsledningen att se över hur studenternas rätt till en andrahandsbedömning kan effektiviseras. Arbetet görs i samband med den revideringsprocess avseende ämnets systematiska kvalitetsarbete som behandlats under föregående punkt.

Bedömagruppen anför också att ämnet bör överväga att precisera ansvar för genomförande av bedömningsövningar och skriva in detta i arbetsinstruktion för

lämplig befattningshavare. Ämnet har sedan tidigare haft återkommande sådana bedömningsövningar, vilka studierektor har ansvar för att de genomförs. Avdelningen för humaniora kommer under vårterminen 2018 att utarbeta en lokal arbetsordning där arbetsuppgifter tydliggörs. Frågan om att tydligt framskriva ansvar för denna uppgift kommer att vara en uppgift inom ramen för detta arbete.

3. Undervisningen fokuserar på studenternas lärande

En annan utmaning i undervisningen är att hitta vägar att utvärdera att undervisningen fokuserar på studenternas lärande. I en mening är de kursutvärderingar som görs ett led i detta arbete. Att analysera det underlag som kursutvärderingarna ger inkluderande frågan om fokus på att undervisningen studenternas lärande, är en del i ämnets kvalitetsarbete redan idag. I det arbetet ingår också att främja en kontinuerlig dialog mellan kursledning/undervisande lärare och studenter, inte minst i syfte att under kursens gång fånga upp tankar från studenterna om hur undervisningen kan tillföras nya dimensioner för att spegla processer utifrån alternativa förståelsehorisonter. Att bygga in sådana kvalitativa inslag i utvärderingsprocessen är en utmaning som passar väl in i den revidering av systematiska kvalitetsarbetet som tidigare berörts.

4. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Historieämnet måste utarbeta en långtidsplan för lärare, en plan som tydliggör pensionsavgångar, specialområden och rekryteringsbehov. Aktualisering av planen måste skrivas in i funktionsinnehavares instruktion.

Bedömargruppens mening är att det för historieämnet inte finns en plan för att säkerställa kompetens för framtiden och att ämnet snarast präglas av en ad-hoc liknande situation vid nyrekryteringar. Att denna bild kommit att framstå har sannolikt att göra med att frågan om rekryterings- och kompetensförsörjningsplan hanteras på avdelningsnivå och inte specifikt i ämnet. Avdelningschefen har ansvaret för rekrytering- och kompetensförsörjning och att ansvara för att såväl långsiktigt som i ett kortare perspektiv säkerställa

att undervisningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det långsiktiga arbetet hanteras främst i samband med ämnesdialoger, där ämnesföreträdare och studierektor möter avdelningsledningen. På dagordningen finns ett antal stående punkter som ämnet skall ha förberett inför mötet. Till dessa hör rekryteringsbehov på lång och kort sikt avseende förestående pensioneringar, kompetensområden där förstärkningar behövs alternativt byggandet av nya kompetenser. Under ämnesdialogen diskuteras en gemensam bild fram av behovet och överenskoms om vilka åtgärder som skall vidtas. Beträffande pensioneringar är det tämligen lätt att prognostisera och i tid utlysa tjänster. Här handlar det främst om att gemensamt arbeta för att framställningar till nämnd tas fram i tid och i samband därmed, utifrån hur situationen ser ut beträffande specialkompetenser, diskutera eventuella inriktningar utlysningen skall ha.

I de fall där en kompetensbrist kommer i dagen, eller behov lyfts om att bygga nya kompetensområden, förs en motsvarande diskussion om hur resurser för rekrytering alternativt kompetensutveckling kan säkras och vilka strategiska insatser som behövs för att kunna åstadkomma detta. Det kan handla om ekonomiska medel eller om utbildningsinsatser, byggande av nya seminarierier och/eller samverkansprojekt, för att nämna några exempel.

Där rekryteringsbehov uppstår framgår av gällande arbetsordning att Avdelningschef tillsammans med studierektor ansvarar för att ta fram anställningsprofil, underlag för anställning samt annons. I det arbetet är det mycket vanligt att också ämnesföreträdaren involveras. Vid detta tillfälle tas alltid ställning till huruvida behov finns av att inrikta en utlysning mot specialkompetens. Ett exempel på sådan specialkompetensinriktad rekrytering är den lektorstjänst med ämnesdidaktisk inriktning som är under tillsättning.

Bedömargruppen lyfter också fram den särskilda problematik som följer av arbetsmarknadslagstiftningen och då specifikt LAS. Lagen om anställningsskydd är illa passad utifrån den akademiska världens villkor. I många fall när forskare beviljas medel från till exempel forskningsråd, erhålles dessa för en tid av tre år med möjlighet att förlänga med ytterligare ett år. Gällande regler på

arbetsmarknaden medför då att den som anställs på eget projekt kommer att passera tidsgränsen för LAS under projektperioden, särskilt, om som ofta är fallet, personen under perioden innan medlen erhöles haft en kortare anställning i miljön, vilket också kan vara anledning till att man väljer att förlägga sina medel till vårt lärosäte. I sådana fall tillämpar Avdelningen för humaniora en policy som bygger på att vi skall vara en god arbetsgivare och följa gällande regelverk, även när regelverket inte passar vår verksamhet fullt ut. När en inlasning har inträffat och anställning fullbordats kan antingen följden bli att inom kort övertalighet uppstår som då hanteras enligt gällande regelverk. Finns arbetsuppgifter för vilka den inlasade personen har passande kompetens erbjuds dessa arbetsuppgifter. I många fall är personen inte helt nyexaminerad doktor utan har med sig erfarenhet av såväl pedagogisk utbildning som undervisningserfarenhet. Oavsett detta så förs alltid en dialog om behov av att stärka kompetens genom att genomgå de interna utbildningar som ges i högskolepedagogik, om lärplattformar och digitala verktyg eller utifrån andra behov. Ansvar för att detta sker är Avdelningschefens.

I arbetet med att säkra att undervisningens form vilar på vetenskaplig grund har vid avdelningen en särskild satsning på högskolepedagogik och ämnesdidaktik utvecklats. Två seminarieserier drivs, den ena med fokus på högskolepedagogik och våra egna erfarenheter av IT-baserad undervisning. Seminariet är både ett litteraturseminarium och ett projekt för att systematisera enskilda erfarenheter till beprövad erfarenhet. Det andra seminariet har fokus på ämnesdidaktik och i den meningen mer inriktad mot utbildningsinnehåll, även om seminariet har tydlig bäring också på de egna utbildningarnas form.

Det är olyckligt att beskrivningen av hur dessa frågor hanteras inom avdelningen inte framkom i vår självvärdering. Dock menar vi att ovanstående redovisning svarar upp mot de brister bedömargruppen tycker sig se.

5. Utbildningen är användbar för studenterna och samhället

Bedömargruppen rekommenderar historieämnet att utveckla former för samhällskontakter och med tidigare studenter för att förbättra

samhällsrelevansen i utbildningarna. Avdelningen för humaniora har i tidigare skede genomfört omfattande satsningar för att arbetslivsanknyta humanistisk utbildning. Såväl privata näringslivet, offentlig sektor som föreningsliv involverades i satsningen. Emellertid kan konstateras att vi inte lyckades hitta uthålliga partner i detta arbete. Ambitionen har därefter riktats om till att i bredare mening söka visa omgivande samhälle vilket värde humanistisk utbildning har. Kontinuerligt genomförs humaniora vecka, deltagande i forskarfredag och liknande utåtriktade satsningar. Ämnet är en aktiv part i universitetets satsning på gymnasiesamverkan och genom det Regionala utvecklingsnätverket organiserade föreläsningar och seminarier. Ambitionen att bygga upp en alumniverksamhet har funnits under lång tid och under perioder har alumner funnits med i ämnets seminarieverksamhet. Sedan ett par år tillbaka påbörjades en alumnisatsning på Mittuniversitet centralt och i avvaktan på hur denna utvecklas har ämnets arbete avstannat.

Kontakt med tidigare studenter är värdefullt inte minst för att förstå hur samhället värderar de kompetenser vi utvecklar hos våra studenter, något som i viss mån alltid är i förändring. Förnyade kontakter med universitetets alumniverksamhet för att bygga in de humanistiska ämnena och historia är en första åtgärd. Frågan om samhällskontakter och relevans måste dessutom in som ett område att arbeta med inom ramen för ämnets systematiska kvalitetsarbete.

6. Verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

Historieämnet måste utarbeta individuella kompetensutvecklingsplaner för varje lärare för att säkerställa och vidmakthålla såväl aktuell som långsiktig ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens.

Universitetet har ett system för kompetensutveckling som innebär att 5% av årsarbetstiden avsätts för kompetensutveckling. Utöver detta har varje fakultet en egen modell för att fördela medel för forskning, som liksom bedömargruppen uttalar, kan ses som ämnesmässig kompetensutveckling. De 5% som avsätts generellt kan tas ut varje år eller samlat under ett eller två år. Varje avdelning

har möjlighet att utifrån särskilda behov ge medel och utrymme för särskild kompetensutveckling. Vid avdelningen för humaniora har under 207 ca 10% extra kompetensutvecklingstid fördelats med riktning att kunna möta de krav som de nya läroplanerna ställer och som får återkoppling till lärarutbildning. Ett annat prioriterat område har varit Lika villkor och genusmedveten utbildning.

Genom universitetets avdelningen Utbildningsnära tjänster erbjuds en rad fasta workshops om mediaproduktion, studentcentrerat och aktivt lärande, ”Flipped classroom”, formativa värderingar som redskap för lärande, aktivt lärande i emötesverktyg, kursvärdering, ”blended learning” och aktivt lärande, teknik i rum, SWAY, samt flera grundkurser och påbyggnadskurser om MOODLE som lärplattform. Därtill erbjuder man att miljöer kan beställa specialsydda kurser eller workshop utifrån egna behov.

Utöver detta har Avdelningen för humaniora flera seminarieserier med fokus på högskolepedagogik, ämnesdidaktik och erfarenhetsutbyte för att göra erfarenhet till beprövad dito.

Det är inte möjligheterna som saknas utan incitament och kanske styrning och uppföljning av hur kompetensutvecklingen används. Detta är en angelägenhet som ämnet möjligen kan ses ha delat ansvar för tillsammans med avdelningsledningen och ett område att ta fasta på i framtagandet av en modell för kvalitetsarbete. Initiativet i frågan följer dock resurs och får anses ligga hos avdelningsledning.

7. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Historieämnet måste utveckla bättre former för att säkra studenternas inflytande över utbildningens planering, genomförande och utvärdering.

Bedömaregruppen konstaterar att ämnet måste söka bättre former för studentinflytande. Det centralt arrangerade utvärderingsinstrumentet är en del av en sådan process. Studentrepresentation i församlingar där utbildningsfrågor diskuteras är en annan viktig ingrediens. Ämnet bistår redan idag studentkåren i rekrytering av representanter i kolleger och liknande församlingar. Trots

gemensamma ansträngningar är det dock inte alltid som det lyckas att förmå studenter att ställa upp. Kanske har vi inte tagit ansvar för detta bortom att ge stöd till studentorganisationerna. Att studenterna medverkar i planering, genomförande och utvärdering är en fråga om kvalitet. Ämnet avser därför att i arbeta in frågan om studentinflytande på ett djupare sätt än tidigare i vårt systematiska kvalitetsarbete. Här behöver fler alternativ av insatser tas fram.

8. En för alla tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger

Historieämnet måste skapa rutiner för hantering av insatser med anledning av funktionsnedsättningar ("lika villkor"). Ansvaret för att hålla rutinen aktuell måste placeras hos en funktionsinnehavare (t ex studierektor).

I Mittuniversitetets handlingsplan för lika villkor inarbetas frågor rörande tillgänglighet. Där finns också en klar beskrivning av ärendegången för diskrimineringsfrågor och tillgänglighet. Mittuniversitet har genom Medarbetarportalen, fliken lika villkor ett nätbaserat system för att ansöka om pedagogiskt stöd. Undervisande lärare alternativt via studierektor ger stöd och förmedlarkontakt med universitetets centrala samordnare för dessa ärenden. Ämnet delar inte bedömargruppens mening att rutiner och policy som gäller för hela universitetet nödvändigtvis behöver fastställas på flera nivåer i organisationen.

9. Jämställdhetsperspektivet

Bedömargruppen rekommenderar ämnet att genomföra översyner och genusanalyser kopplade till verksamheten. Översyner av kurslitteratur avseende författares kön genomförs återkommande, även om det var en tid sedan den senaste gjordes, medan det finns andra områden där intressanta uppföljningar inte gjorts. Dit hör analyser av talutrymme, hur studenter uppfattar sina studier och litteratur uppdelat på kön, frågor kopplade till karriär med mera. Avdelningen för humaniora har aviserat att det i 2018 års jämställdhetsintegreringsplan kommer att ingå konkreta genomlysningar av så väl utbildningsverksamhet som arbetsmiljö för lärare avseende

jämställdhetsintegrering. Ämnet historia avvaktar avdelningens uppdrag inom området.

Treklövern Pilot; Handlingsplaner Kluster 19

Fakultetsnämnden för humanvetenskap har följt respektive ämnes åtgärdsarbete i kluster 2 och 19 via Råd för utbildning på grund- och avancerad nivå (GRU). Rapporter om åtgärdsarbetet har behandlats vid GRU:s sammanträden 2017-11-24, 2018-02-08 och 2018-04-12.

Lärosättesgemensamma frågor

Fakultetsnämnden för humanvetenskap beslutade vid sammanträdet 2017-09-06 att nedanstående rekommendationer ska behandlas centralt på lärosätet och vidarebefordras till rektor för hantering.

Religionsvetenskap (kluster 19)

- Analysera kursvärderingar ger valid och reliabel bild att undervisning fokuserar på studenters lärande (om ej kvalitativa utvärderingar)
- Obligatoriska kurser inom högskolepedagogik/ämnet/didaktik (obligatoriska inom ett intervall)

Åtgärder och kommentarer med anledning av bedömargruppens granskning av religionsvetenskapen inom treklövernprojektet

Nedan anges vilka åtgärder som vidtagits med anledning av bedömargruppens rapport. Vi har starka invändningar såväl mot hur granskningsprocessen sköts inom MIUN som mot en del av bedömargruppens slutsatser och mot att mycket av det man tar upp i sin rapport inte alls berördes vid platsbesöket. Vi återkommer till detta i annat sammanhang. Därför är vi återhållsamma med att kommentera de åtgärder som granskarna föreslagit men som vi inte kan följa eller finner vara mycket olämpliga. Vi använder de rubriker som använts i utvärderingsprocessen.

1. Utbildningarna når kraven i högskolelagen och examensordningen, d v s att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten

Rekommendation

Religionsvetarna *måste* analysera undervisningsformernas eventuella samband med den låga måluppfyllelsenivån. Ger seminariernas processuella pedagogiska modell som resultat att de övergripande lärandemålen förflackas i de veckovisa redovisningarnas snårskog?

Religionsvetarna *bör* analysera om det går att urskilja orsaker till att examensarbeten utan måluppfyllelse har godkänts.

Religionsvetarna *bör* institutionalisera och reglera kollegiala seminarier för att säkerställa att likartade bedömningar av måluppfyllelse och kvalitet hos examensarbetena görs.

Religionsvetarna *kan* överväga om undervisningen på nivån 61—90 hp bör innehålla tydligare preciseringar av lärandemålen.

Åtgärder

Vi tycker inte att en PM per vecka vars frågor även bearbetas vid seminarium kan utgöra en för studenten förvirrande snårskog. Här hade det varit på sin plats att bedömargruppen tydliggjort det förvirrande i denna struktur så att vi haft lättare att fånga upp den kritik som bedömargruppen velat framföra. Vårt pedagogiska upplägg har gott stöd i den didaktiska forskningen och används även vid ett flertal andra lärosäten. Det är även en modell som får lovord av studenterna i kursutvärderingarna.

Men den förmenta låga måluppfyllelsen är ett problem som vi tar på allvar. Vi har funderat på om en del av den kan förklaras med vår oförmåga att tydliggöra måluppfyllelsen. Våra examensarbeten har ofta varit historiskt och filologiskt inriktade. Då kanske man behöver fastställa obligatoriska rubriker i uppsatsen och i bedömningsmatrisen där studenten tvingas reflektera över ”kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används.! Ett annat exempel som sällan

tydliggörs i våra uppsatser är att ”visa förmåga att identifiera sitt (dvs. studentens) behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.” Följande lärandemål är kanske också ett av dem som bedömargruppen funnit svårt att belägga i examensarbetena: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter. Etiska aspekter kommer naturligt upp när man arbetar med informanter, vilket våra studenter sällan gör. Men de samhälleliga och etiska aspekterna kan nog ändå lyftas fram mer med hjälp av bedömningsmatriser. Att ett historiskt studium kan underminera stereotyper som även är aktuella i dagens samhälle är vanligt, men kanske borde vi framhålla det mer i texten. Här krävs emellertid fingertoppskänsla för att vi inte ska göra texten klumpig och alltför pekpinnesaktig i vår strävan efter att verkligen visa granskare att vi svarar upp mot måluppfyllelse. Vi tror alltså att den förmenta låga måluppfyllelsen i hög utsträckning beror på att vi inte övat studenterna i att tydliggöra måluppfyllelsen i sina arbeten. Det hade varit värdefullt att kunna diskutera synen på måluppfyllelse med bedömargruppen. I bedömarnas föreliggande rapport blir den något som tas förgivet och som i hög utsträckning verkar prägla bedömarnas syn på vår verksamhet i stort, vilket kanske i grunden beror på svårigheten att kommunicera över olika gränser mellan de religionsvetenskapliga underdisciplinerna. Det här är något som vi menar bör tas i beaktande inför kommande utvärderingar. Då uppsatserna fått så stor betydelse för bedömningen kunde dessa ha behandlats i ett kompletterande dialogiskt format.

För att ytterligare säkerställa att bedömningen av uppsatserna är likartad oavsett

lärare och att lärandemålen ständigt är i centrum går vi numera igenom en uppsats vid varje forskarkollegium. Revidering av kursplaner har inletts där bland annat mycket precisa skrivningar utvecklas gällande hur lärandemålen examineras och bedöms i uppsatserna. För uppsatserna på B-, C- och avancerad nivå utarbetas nu bedömningsmatriser för att svara mot de problem som berörts ovan.

Vi står även i begrepp att utveckla samarbeten med systerämnen vid andra lärosäten gällande bedömning av självständiga arbeten. Vad gäller farhågorna som bedömargruppen hyser gällande kurser via distributionsformen IT-distans är vi trygga med att självkritiskt och medvetet användande av de många resurser som distributionsformen medger möjliggör hög kvalitet i undervisningen och studenternas lärandeprocesser. Under våren 2018, har forskarkollegiet gått fortbildning om hur man kan utforma duggor för att än mer säkerställa att rena faktakunskaper inhämtas.

2. Utbildningarna examineras på ett rättssäkert sätt

Rekommendation

Religionsvetarna *måste* analysera om huvudområdets system för att säkra studenten en rättvis bedömning är tillräckligt effektiva. Håller de betygsättande lärarna varandra om ryggen vid klagomål på betyg? Är studenternas möjligheter till ”second opinion” tillräckligt effektiva?

Religionsvetarna *måste* analysera om PM-skrivande och IT-distanskurser leder till examinationsmöjligheter som är tillräckligt rättssäkra. I vilka lägen finns det säkerhet för att tentanden också är författare till de skriftliga alster som bedöms?

Religionsvetarna *bör* introducera årliga bedömningsövningar för B- och C-uppsatser och placera ansvaret för genomförande av övningarna i lämplig instruktion för anställd lärare.

Åtgärder

Bedömargruppen ställer sig tveksam till om den distansundervisningsform som religionsvetenskapen vid MIUN (relvet) använder sig av verkligen är rättssäker. Kan vi verkligen säkerställa att studenten inte tagit hjälp av andra frågor man sig?

14 februari utbildades lärarna i ämnet för att kunna framställa duggafrågor i lärplattformen Moodle. Ett stort antal duggafrågor skapas och dessa slumpas fram. Detta syftar till att försvåra för en student att ta hjälp av någon annan.

Vi följer det regelverk som råder inom MIUN och efter att studenten underkänts två gånger ges möjlighet till ny examinator. Denna process hanteras av avdelningschef och studierektor, eller om studierektor är part i målet, av ämnesföreträdaren. Det finns ett problem med hemtentor och PM-skrivande. Dock ger examinationsformen ökade möjligheter vad gäller analytiskt tänkande som salstentor svårligen medger. Därtill ökar den kontinuerliga inlärningsprocessen studenternas tillägnelse av kunskaper och färdigheter. Ökat vikt läggs nu vid att variera PM-frågor för att på så sätt undvika att studenten får hjälp av spökskrivare. Ansvaret för att kursutvärderingar systematiskt bearbetas har lagts på studierektor. Vidare åläggs varje lärare att årligen lämna in en skriftlig rapport om vilka åtgärder som vidtagits utifrån det gångna årets kursutvärderingar.

3. Undervisningen fokuserar på studenters lärande

Rekommendation

Religionsvetarna *måste* systematisera arbetet med kursutvärderingar, så att en årlig genomgång av studenternas uppfattningar säkras. Skyldigheten att genomföra en sådan genomgång *måste* regleras i instruktion för en uppdragsinnehavare (t ex studierektor).

Religionsvetarna *bör* analysera om centralt genomförda kursutvärderingar ger en tillräckligt valid och reliabel bild av i vilken omfattning undervisningen fokuserat på studenter lärande. Om resultatet av analysen blir ett negativt svar *bör* huvudområdena ta initiativ till kvalitativa kompletteringar av utvärderingarna. Ansvaret för genomförande av sådan kompletterande utvärdering *bör* placeras i instruktion för en uppdragsinnehavare (t ex studierektor).

Åtgärder

För att studenterna ska se att vi tar deras synpunkter på allvar kommer vi från vårterminen sammanfatta vilka förändringar som gjorts pga. Studenters kursutvärderingar.

Vidare har vi sedan våren 2017 arbetat med att genom tröskelbegreppsbasead didaktik öva studenterna i ett mer problematiserande synsätt. Det gäller att få dem att gå över kognitiva trösklar där essentialisering av religioner och andra fenomen ersätts av en mer reflekterande och alltmer analyserande hållning. Under våren har detta manifesterats i form av revidering av kursplanerna från A- C-nivå och kollegiala seminarier gällande A-kursens utformning. Dessa revideringar ska sedan givetvis omsättas i konkret undervisning.

Ansvar för det systematiska arbetet med kursutvärderingar ligger på studierektor. Vi har från början kompletterat de centrala utvärderingarna med egna utvärderingar som studenterna skriver i samband med det sista seminariet vid varje delkurs. I samband med de skriftliga utvärderingarna genomförs även muntliga utvärderingar vid seminariet. Ytterligare kvalitativa utvärderingsformer anser vi i nuläget inte vara påkallade.

4. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Rekommendation

Religionsvetenskapen *måste* utarbeta en långtidsplan för lärare, en plan som tydliggör pensionsavgångar, specialområden och rekryteringsbehov. Aktualisering av planen *måste* skrivas in i funktionsinnehavares instruktion.

Religionsvetarna *bör* utveckla möjligheterna att skriva examensarbeten som *inte* ligger inom lärarnas specialkompetenser, i synnerhet eftersom huvudområdet försöker bli en del av lärarutbildningarna vid MIUN.

Åtgärder

Bedömargruppen diskuterar relivet i termer av att vi rekryterar ad hoc och att vi inte har någon plan för pensionsavgångar. Förtillfället är den äldste tillsvidareanställda i ämnet 50 år. Att lägga upp en plan för pensionsavgångar är därför inte aktuellt. Vidare har rekryteringarna inte skett ad hoc. Vi breddar hela tiden vår kompetens. Just nu är en halvtidstjänst med inriktning mot buddhism med antropologiska perspektiv under tillsättning. Vi strävar även efter att så snart som ekonomin tillåter rekrytera kompetens inom islam med nutidsperspektiv. Ytterst är dock rekryteringsfrågor för att säkerställa vetenskaplig och pedagogisk kompetens avdelningschefens ansvar. Avdelningschefen har ansvaret för rekrytering- och kompetensförsörjning och att ansvara för att såväl långsiktigt som i ett kortare perspektiv säkerställa att undervisningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det långsiktiga arbetet hanteras främst i samband med ämnesdialoger, där ämnesföreträdare och studierektor möter avdelningsledningen. På dagordningen finns ett antal stående punkter som ämnet skall ha förberett inför mötet. Till dessa hör rekryteringsbehov på lång och kort sikt avseende förestående pensioneringar, kompetensområden där förstärkningar behövs alternativt byggandet av nya kompetenser. Under ämnesdialogen diskuteras en gemensam bild fram av behovet och överenskoms om vilka åtgärder som skall vidtas. Vi finner därför att vi svårigen kan ålägga detta ansvar på en funktionsinnehavare inom ämnet. Vi anser vidare att vi även fortsättningsvis bör sträva efter att studenterna får maximal kompetens i handledningen. Detta leder till att vi styr studenterna in på de områden där vi är särskilt starka. Men vartefter vi växer och kan rekrytera ytterligare kompetens kan vi erbjuda fler och fler områden som studenterna kan skriva inom. Om vi i framtiden kommer få lärarutbildning kommer det medföra ytterligare HST-utrymme och ytterligare förstärkning av forskarkollegiet. Vi förespråkar således breddning i takt med att vi växer. Att i förtid bredda oss med risk att sänka nivån på handledningen finner vi vore olyckligt för studenterna. Därför vidtar vi inte de åtgärder som bedömargruppen förespråkar under denna punkt.

5. Utbildningen är användbar för studenterna och samhället

Rekommendation

Religionsvetarna *måste* mot bakgrund av den aktuella ansökan om att ingå i gymnasieläraryrket vid lärosätet analysera om huvudområdets relativt sett smala profil (fokus på religiösa urkunder) kan minska blivande religionslärares anställningsbarhet.

Ämnet *bör* utveckla former för samhällskontakter och med tidigare studenter med syfte att kontinuerligt förbättra utbildningens samhällsrelevans och användbarhet för studenterna.

Åtgärder

Relvet är ett nytt ämne och vi har inte startat någon alumniverksamhet. När relvet 2010 hörde sig för om att starta en alumniverksamhet och där de som studerat relvet vid MIUN innan ämnet lades i malpåse inkluderades, råddes vi att avvakta tills MIUN startat sin centrala alumniverksamhet. Någon sådan har ännu ej hörts av vilket är olyckligt. Vi förordar därför att MIUN centralt nu tar itu med den saken. Vad gäller bedömargruppens oro över att vi inte skulle klara av att erbjuda en adekvat ämnesläraryrket pga. att vi som forskare främst studerar religiösa urkunder och att vi därför bör rekrytera ny personal hänvisar vi till kommentarer i föregående punkt. Vidare har avdelningen för humaniora i tidigare skede genomfört omfattande satsningar för att arbetslivsanknyta humanistisk utbildning. Såväl privata näringslivet, offentlig sektor som föreningsliv involverades i satsningen. Emellertid kan konstateras att vi inte lyckades hitta uthålliga partners i detta arbete. Ambitionen har därefter riktats om till att i bredare mening söka visa omgivande samhälle vilket värde humanistisk utbildning har. Kontinuerligt genomförs humaniora vecka, deltagande i forskarfredag och liknande utåtriktade satsningar. Ämnet är en aktiv part i universitetets satsning på gymnasiesamverkan och genom det Regionala utvecklingsnätverket organiserade föreläsningar och seminarier. På detta sätt menar vi oss svara upp mot intentionerna i bedömargruppens rekommendationer.

6. Verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

Rekommendation

Huvudområdet för religion *måste* utarbeta individuella kompetensutvecklingsplaner för varje lärare för att säkerställa och vidmakthålla såväl aktuell som långsiktig ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens.

Ämnet kan lämpligen hos fakultet eller lärosäte efterfråga återkommande kurserbjudanden om vidmakthållande av högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens för all personal med uppgift att undervisa. De båda huvudområdena *kan* därutöver resa frågan om sådana kurser för vidmakthållande av högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens bör vara obligatoriska efter x års undervisning, och deltagandet finansierat av fakultet eller lärosäte.

kurser för vidmakthållande av högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens bör vara obligatoriska efter x års undervisning, och deltagandet finansierat av fakultet eller lärosäte.

Åtgärder

Det är riktigt att relvet inte har ett system för vidmakthållande eller höjande av högskolepedagogisk kompetens. Däremot är det så att samtliga tillsvidareanställda gått högskolepedagogiska kurser de senaste åren vilket vi också redovisat för bedömargruppen.

Universitetet har ett system för kompetensutveckling som innebär att 5% av årsarbetstiden avsätts för kompetensutveckling. Utöver detta har varje fakultet en egen modell för att fördela medel för forskning, som liksom bedömargruppen uttalar, kan ses som ämnesmässig kompetensutveckling. De 5% som avsätts generellt kan tas ut varje år eller samlat under ett eller två år. Varje avdelning har möjlighet att utifrån särskilda behov ge medel och utrymme för särskild kompetensutveckling. Vid avdelningen för humaniora har under 2017 ca 10% extra kompetensutvecklingstid fördelats med riktning att kunna möta de krav som de nya läroplanerna ställer och som får återkoppling till lärarutbildning. Ett annat prioriterat område har varit Lika villkor och genusmedveten utbildning.

Genom universitetets avdelningen Utbildningsnära tjänster erbjuds en rad fasta workshops om mediaproduktion, studentcentrerat och aktivt lärande, Flipped classroom, formativa värderingar som redskap för lärande, aktivt lärande i e-mötesverktyg, kursvärdering, blended learning och aktivt lärande, teknik i rum, SWAY, samt flera grundkurser och påbyggnadskurser om MOODLE som lärplattform. Därtill erbjuder man att miljöer kan beställa specialsydda kurser eller workshop utifrån egna behov.

Utöver detta har Avdelningen för humaniora flera seminarieserier med fokus på högskolepedagogik, ämnesdidaktik och erfarenhetsutbyte för att göra erfarenhet till beprövad dito.

Det är inte möjligheterna som saknas utan incitament och kanske styrning och uppföljning av hur kompetensutvecklingen används. Detta är en angelägenhet som ämnet möjligen kan ses ha delat ansvar för tillsammans med avdelningsledningen och ett område att ta fasta på i framtagandet av en modell för kvalitetsarbete. Initiativet i frågan följer dock resurs och får anses ligga hos avdelningsledning. Emellertid har vi vid forskarkollegiet börjat ett arbete som syftar till att vi anordnar en religionsdidaktisk workshop tillsammans med systerämnena vid andra lärosäten vart annat år. I nuläget håller vi på att definiera tema och vi tänker oss att vi framgent kommer ha sådana workshops som återkommande kompetensutveckling inom ämnet. Ansvaret för detta åligger hela forskarkollegiet, men framförallt studierektor.

7. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Rekommendation

Huvudområdet för religion *måste* utveckla bättre former för att säkra studenternas inflytande över utbildningens planering, genomförande och utvärdering.

Åtgärder

Som bedömargruppen konstaterar har det varit svårt för relvet att engagera studenter i ämneskollegier. Vi har kontaktat studentkåren, ibland med rekommendationer av namn, men sedan har ingenting hänt. Det är i allmänhet svårt att engagera nätstudenter att bli ämnesrepresentanter och även svårt att säkerställa att de förankrar sina åsikter i studentkollektivet. Vi fortsätter att uppmuntra studenterna till engagemang i studentfackliga frågor.

8. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger

Rekommendation

Huvudområdet *måste* skapa rutin för hantering av insatser med anledning av funktionsnedsättningar ("lika villkor"). Ansvar för att hålla rutinen aktuell *måste* placeras hos en funktionsinnehavare (t ex studierektor).

Ämnet huvudområdena *bör* upprätta policy för hantering av diskriminering. Ansvar för aktualisering av policyn *bör* placeras hos en funktionsinnehavare.

Åtgärder

Relvet har infört rutinen att i lärplattformens informationsdel och vid de inledande mötena med studenterna informera om resurser för studenter med funktionsnedsättning och även om riktlinjerna för lika villkor. Att vi på ämnesnivå skulle utarbeta en egen policy i dessa frågor förvånar oss. Sådant arbete sker ju vid MIUN centralt och att ha en policy per ämne vore olyckligt. I Mittuniversitetets handlingsplan för lika villkor inarbetas frågor rörande tillgänglighet. Där finns också en klar beskrivning av ärendegången för diskrimineringsfrågor och tillgänglighet. Mittuniversitetet har genom Medarbetarportalen, fliken lika villkor ett nätbaserat system för att ansöka om pedagogiskt stöd. Vi finner därför inte att vi kan följa bedömargruppens rekommendation under denna punkt.

9. Jämställdhetsperspektiv

Rekommendation

Huvudområdet *bör* genomföra en översyn av kurslitteraturen med syfte att säkerställa att fördelningen mellan kvinnliga och manliga författare, sett till litteraturmängd, ligger i 40—60%-intervallet.

Religionsvetenskapen *kan* genomföra en särskild genusuppdelad analys av utvärderingssvaren, i syfte att säkerställa att kurslitteratur och kursuppläggning bedöms likartat av kvinnliga och manliga studenter.

Åtgärder

Redan idag ligger fördelningen mellan manliga och kvinnliga författare av kurslitteraturen inom det spann som bedömggruppen efterfrågar. Det garanterar emellertid inte att litteraturen utgår från ett jämställdhetsperspektiv. Kollegiet kommer att lägga stor vikt vid att genomlysa litteraturen ur ett brett intersektionalitetsperspektiv.

Vi har inlett diskussioner i kollegiet för att ytterligare säkerställa att kursuppläggen inkluderar olika intersektionalitetsaspekter. Angivande av kön i kursutvärderingar kan fungera på stora kurser, men på mindre kurser skulle detta göra att studentens anonymitet riskeras. Men på de större kurserna är idén att efterfråga hur olika intersektionaliteter påverkar upplevelsen av kursen intressant och vi arbetar för att utforma kursutvärderingar som bättre tillgodoser detta.

Enligt uppdrag

Jörgen Magnusson ämnesföreträdare i religionsvetenskap